Talousvaliokunta
00102 Eduskunta

Asia: Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle - Suomen kestävän kasvun ohjelma

Viite: VNS 6/2020 vp / Asiantuntijapyyntö

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry kiittää mahdollisuudesta lausua. Alla on tiivistetysti Unifin näkemykset Suomen kestävän kasvun ohjelman painopisteistä ja toteutussuunnitelmista.

Valtionneuvoston selonteossa esitetyt painopisteet Suomen kestävän kasvun ohjelmaan ovat kannatettavia. Ohjelman tavoitteet ilmastonmuutoksen torjumiseksi, tuottavuuden lisäämiseksi ja talouden uudistumiseksi ovat oleellisia ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävän kasvun turvaamiseksi. Uudet työpaikat syntyvät ennen kaikkea korkean osaamistason tehtäviin. Koulutus on myös paras keino torjua eriarvoistumista.

Kaikissa esitetyissä toimissa tarvitaan uutta osaamista ja TKI-toimintaa. Erityisesti tutkimusinfrastruktuurien vahvistaminen sekä näiden ympärille muodostuvien osaamis- ja innovaatioekosysteemien ja kumppanuuksien tukeminen on tuloksekas keino vastata kestävän kasvun ohjelman tavoitteisiin. Talouden uudistuminen, tuottavuuden parantaminen ja kasvupotentiaalin hyödyntäminen ei tapahdu ilman nykyistä laajempaa ja intensiivisempää TKI-toimintaa. On tärkeää, että edellytyksiä pitkän aikavälin uudistumiselle ja siihen suunnataan rahoitusta vähintään suunnitellun mukaisesti. EU:n elpymistukea kannattaa suunnata keväällä 2020 julkaistun kansallisen TKI-tiekartan toimenpiteisiin. Infrastruktuureja, ekosysteemejä ja kumppanuuksia kannattaa tukea myös muissa osioissa, kuten vihreän siirtymän painopisteessä. Ekosysteemit tarvitsevat pitkäjänteistä tukea noustakseen vaikuttavalle tasolle. Elpymistoimien kansainvälistä ulottuvuutta tulee lisätä EU:n komission suositusten mukaisesti.

Osaamistason nostamiseen tarvitaan sekä korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämistä, jatkuvan oppimisen toimia että koulutusperäisen maahanmuuton sujuvoittamista. Tavoitteisiin pääsemiseksi tarvitaan linjaus sille, kuinka rahoitus hoidetaan pitkäjänteisesti. Tavoitteena on, että 50 % nuorista aikuista on korkeakoulututkinto vuoteen 2030 mennessä. Unifin laskelmien mukaan vuotuinen rahoitustarve tarvittavaan korkeakoulujen (yliopistot + AMKit) aloituspaikkalisäykseen on yhteensä 100 miljoonaa euroa vuoteen 2030 saakka. Suomen yliopistot pitävät kiinni opetuksen korkeasta laadusta ja opetuksen tutkimusperusteisuudesta. Kasvaneita opiskelijapaikkamääriä ei saa rahoittaa tutkimuksen kustannuksella. Koulutuksen ja tutkimuksen rahoituksen pitkäjänteisyyttä tulee lisätä kaiken kaikkiaan, jotta osaamista ja kilpailukykyä voidaan rakentaa tavoitteellisesti.

Jatkuvan oppimisen järjestelmää on Suomessa kehitetty ja tulee jatkossakin kehittää perustuen korkeakoulujen, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön koulutustarjontaan, ei erillisenä. Jatkuvan oppimisen toimet sopivat kestävän kasvun ohjelman teemaksi ja RFF-rahoituksella tuettavaksi kuitenkin niin, että määräaikaista rahoitusta ei tulisi käyttää pysyviin

uusiin hallintorakenteisiin. Unifi tukee työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämistä, hallinnollisten käytänteiden sujuvoittamista sekä korkeakoulujen ja muun työelämän yhteistyötä kansainvälisten opiskelijoiden integroimiseksi Suomen työmarkkinoille.

Helsingissä 11. tammikuuta 2021

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf

Puheenjohtaja
Keijo Hämäläinen

Toiminnanjohtaja
Tanja Risikko